

København nægnsv isq

Jokum Rohde er først og fremmest kendt som dramatiker, men har desuden en karriere som prosaforfatter bag sig. Og forhåbentlig også foran sig, kan man tilføje efter at have læst hans nyeste bog – for det er en fremragende samling københavnernoveller, hvor alt er dystert, skident og lige ved at falde sammen.

Af Anders Due

”Det er den samme pludselige forvandling der rammer mig så ofte, når jeg er ude at gå. En gammel bygning, en trist gade, og jeg overvældes af tung fortid, og alt minder mig om 1940’erne. Og nu er jeg atter på vej et andet sted hen, ikke dér hvor jeg ville, men dérhen hvor jeg skal.”

Disse ord fra en af fortællingerne i novellesamlingen *Löwenlandet* er betegnende for den følelse, der rammer læseren i mødet med Jokum Rohdes forstemmende fortællinger; det er ikke rart, og det er ikke til at slippe. Titelnovellen er fortællingen om den 30-årige krøbling Beth, der fra sin ambassade i Amaliegade fungerer som Löwenlandets udstationerede i København og kæmper for at opnå diplomatisk anerkendelse for sit land. Det er ikke noget let job, for Löwenlandet eksisterer ikke på noget landkort; det er nærmere en tilstand af fornedrelse – fornedrelse af sig selv og hinanden. Hovedkontoret ligger ikke tilfældigt i Prag, Kafkas hjemby. Handlingen udspiller sig – som de andre noveller i samlingen – omkring 1970’erne og 1980’erne, selv om sproget ofte minder om tekster skrevet for hundrede år siden. En af Löwenlandets indbyggere skriver fx i et brev om et besøg på Nørrebro:

”Jægersborggade er de usunde dunsters hjem, uhyggelig for de oprindelige beboere, en vederstyggelighed for vin-

terskumringens fabrikshjemkomne: karry, allehånde, ingefær og cayenne ødelægger enhver tanke, ethvert tiltag mod equilibrium efter en trist og fortravlet dag. Og om natten strejfer de lesbiske omkring med deres afskyelige hyl for at opsøge ådsler og feste i grupper.”

Inspirationen har Jokum Rohde hentet i rejsebeskrivelser fra 1800-tallet, hvor den hvide mand fuld af antropologiske fordomme observerede primitive folks adfærd. I Rohdes egne noveller er effekten af dette sprog en voldsom afstand; ikke bare den tidsmæssige afstand, der får det til at gibbe i læseren, når der en sjælden gang kommer et nutidigt ord og river én ud af Dostojevskij-stemningen, men også en fysisk afstand.

For nok foregår de fleste noveller som *Löwenlandet* i vante københavnske omgivelser – siderne er fulde af henvisninger til mere eller mindre kendte steder i byen – men hovedstaden er beskrevet i disse tungsindige, altmodiske vendinger. Derfor bliver portrætteret af det grå og nedslidte København før byfornyelsen og cafeernes tid forvredet til et dunkelt og næsten uigenkendeligt vrangbillede. Amaliegade, hvor Jokum Rohde selv voksede op, og som i dag er et af Københavns dyreste kvarterer, er i *Löwenlandet* et øde og trist sted med nedlagte toldboder, brandtomter mellem mugplettede huse og evigt regnvejr. Mens den sorte stemning, den uhyggelige undertone og de små absurditeter går igen i alle novellerne, er der stor variation i genre og plot. *Skrænten* bygger på et af Rohdes tidligere stykker (*Jernhesten*, som blev opført på Gladsaxe Teater i 2002) og er en parodi på de gamle krimihørspil med masser af dialog, et gådefuldt mord i en villa på Frederiksberg (i teaterudgaven lå den i Gladsaxe), bevidst usjov kitschkomik og et klassisk overraskelsesplot, hvor både de døde og de levende gemmer på en hemmelighed.

Helt anderledes ublodig alvor finder man i en kort novelle om en gammel flodpram, der en tidlig marts morgen begynder at knuses af vind og vejr. I løbet af morgenen tiltrækkes folk af lydene og stimler sammen ved kajen,

opløftede ved tanken om at skulle se den synke. Tjenerne på de nærliggende restauranter glemmer helt at bære ud, forbipasserende på vej til arbejde standser og kigger med, og alle holder vejret. *”Og så netop da folk troede at nu ville det endelig brase sammen, hele det fordømte dæk, så stoppede ravagen pludselig, og folk stod ganske stille, mændene med krøllede hatte i hænderne, kvinderne med deres ansigter låst i bremset eufori. Intet skete.”*

Skuffelsen er stor. Folk går på arbejde. Men heldigvis kommer forløsningen i frokostpausen; prammen kolliderer i et festfyrværkeri af lyd og billeder og synker endelig. Tilskuerne jubler, men rammes kort efter af skammen og rastløsheden. *”Klokken var nu halv et, og frokostgæsterne var begyndt at strømme ind. Tjenerne strøg fra bord til bord og havde hverken tid eller lyst til at fortælle om morgens fremmede glæde. Men hvad skulle de også fortælle?”* spørger Jokum Rohde afslutningsvis i sit forstemmende lille portræt af vores elementære, men skamfulde drift mod forfald.

Dermed ironiserer han også over den fascination, som hans egne forfaldne, halvperverser og grålige fortællinger inviterer til. *Löwenlandet* er årets mest gennemført mugne, dunkle og glædesløse udgivelse, og hvis man opfatter det som en kompliment, er den hermed givet!

Jokum Rohde: *Löwenlandet*
Tiderne Skifter 2005
135 sider, 225 kroner